

Sygn. akt IX Ka 173/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 listopada 2014 roku

Sąd Okręgowy w Toruniu IX Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący Sędzia SO Jarosław Sobierajski (spr.)

Sędziowie SO Mirosław Wiśniewski

SO Lech Gutkowski

Protokolant st.sekr.sądowy Magdalena Maćkiewicz

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Toruniu Małgorzaty Partyki

po rozpoznaniu w dniu 20 listopada 2014 roku

sprawy **L. L.**

oskarżonej o przestępstwo z art. 97 ust. 1 Ustawy z dnia 25 października 2006 r o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2006 r. Nr 171, poz. 1225 ze zm.)w zw. z art. 12 kk

Z. S.

oskarżonego o przestępstwo z art. 97 ust 1 ustawy z dnia 25 października 2006 r o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2006 r Nr 171, poz. 1225 ze zm.) w zw. z art. 12 kk

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonych

od wyroku Sądu Rejonowego w Grudziądzu

z dnia 19 grudnia 2013 roku sygn. akt II K 1438/10

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Rejonowemu w Grudziądzu do ponownego rozpoznania.

Sygn. akt IX Ka 173/14

UZASADNIENIE

Z. S. został oskarżony o to, że:

w okresie od 3 sierpnia 2009 r. do 9 października 2009 r. w (...) P. J., ul. (...) w G. pełniąc obowiązki Głównego Technologa i będąc osobą między innymi odpowiedzialną za kontrolę poprawności przebiegu produkcji z uwzględnieniem jakości produktu końcowego oraz kontrolę ich zgodności z przyjętymi normami technologicznymi, działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru wyprodukował i w konsekwencji wprowadził do obrotu środki spożywcze zafalszowane i tak:

1) Masło (...)z W. 200 g – wyprodukowane w dniu 3 sierpnia 2009 roku, wielkości partii 360 kg – numer partii 07.009.178 do (...) w B. na ul. (...), które zawierało 60.01 % tłuszczu obcego, wyższą zawartość wody, mazistą konsystencję i wyczuwalny posmak tłuszczu roślinnego,

2) Masło (...) 170 g – wyprodukowane w dniu 4 sierpnia 2009 roku, wielkości partii 612 kg – numer partii 04.09.104, do C. (...) we W. na ul. (...), które zawierało 58.81% tłuszczu obcego, mazistą konsystencję i wyczuwalny posmak tłuszczu roślinnego,

3) Masło (...) 300 g – wyprodukowane w dniu 6 sierpnia 2009 roku, wielkość partii 432 kg – numer partii 07.09.167, do (...) w B. na ul. (...), które zawierało 67.70 % tłuszczu obcego, wyższą zawartość wody, mazistą konsystencję i wyczuwalny posmak tłuszczu roślinnego,

4) Masło (...) 200 g – wyprodukowane w dniu 27 sierpnia 2009 roku wielkość partii 700 kg – numer partii 27.09.180, do (...) w O. ul. (...), które zawierało 9,60 % tłuszczu obcego, wyższą zawartość wody,

5) Masło (...) 170 g – wyprodukowane w dniu 13 września 2009 roku, wielkości partii 714 kg – numer partii 13.10.106, do Hipermarketu C. w O. na ul. (...), które zawierało 66.60% tłuszczu obcego, wyższą zawartość wody, smak tłuszczowy i wyczuwalny posmak tłuszczów roślinnych,

6) Masło (...) 200 g – wyprodukowane w dniu 7 października 2009 roku, wielkości partii 600 kg – numer partii 07.11.168 do Hipermarketu (...) w K., które zawierało 11,2 % tłuszczu obcego,

7) Masło (...) 100% Oryginalne 200 g – wyprodukowane w dniu 8 października 2009 roku, wielkości partii 360 kg- numer partii 12.11.101, do (...) w K., które posiadało smak i zapach nieczysty, tłuszczowy,

8) Masło (...) 200 g- wyprodukowane w dniu 9 października 2009 roku, wielkość partii 600 kg – numer partii 10.11.103 do firmy(...) S.A. w R. na ul. (...) i do firmy (...) S.A. Oddział (...) w L. na ul. (...), które zawierało 62,51 % tłuszczu obcego, wyższą zawartość wody,

tj. o przestępstwo z art. 97 ust. 1 Ustawy z dnia 25 października 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2006 r. Nr 171, poz. 1225 ze zm.) w zw. z art. 12 kk

L. L. została oskarżona o to, że:

w okresie od 3 sierpnia 2009 r. do 9 października 2009 r. w (...) P. J., ul. (...) w G. pełniąc obowiązki Kierownika Produkcji i będąc osobą między innymi odpowiedzialną za przebieg procesów produkcyjnych wszystkich działów, działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru wyprodukowała i w konsekwencji wprowadziła do obrotu środki spożywcze zafałszowane i tak:

1. Masło (...) z W. 200 g – wyprodukowane w dniu 3 sierpnia 2009 roku, wielkości partii 360 kg – numer partii 07.009.178 do (...)

w B. na ul. (...), które zawierało 60.01 % tłuszczu obcego, wyższą zawartość wody, mazistą konsystencję i wyczuwalny posmak tłuszczu roślinnego,

2. Masło (...) 170 g – wyprodukowane w dniu 4 sierpnia 2009 roku, wielkości partii 612 kg – numer partii 04.09.104, do (...) we W. na ul. (...), które zawierało 58.81% tłuszczu obcego, mazistą konsystencję i wyczuwalny posmak tłuszczu roślinnego,

3. Masło (...) 300 g – wyprodukowane w dniu 6 sierpnia 2009 roku, wielkość partii 432 kg – numer partii 07.09.167, do (...) w B. na ul. (...), które zawierało 67.70 % tłuszczu obcego, wyższą zawartość wody, mazistą konsystencję i wyczuwalny posmak tłuszczu roślinnego,

4. Masło (...) 200 g – wyprodukowane w dniu 27 sierpnia 2009 roku wielkość partii 700 kg – numer partii 27.09.180, do(...)w O. ul. (...), które zawierało 9,60 % tłuszczu obcego, wyższą zawartość wody,

5. Masło (...) 170 g – wyprodukowane w dniu 13 września 2009 roku, wielkości partii 714 kg – numer partii 13.10.106, do Hipermarketu C. w O. na ul. (...), które zawierało 66.60% tłuszczu obcego, wyższą zawartość wody, smak tłuszczowy i wyczuwalny posmak tłuszczów roślinnych,

6. Masło (...) 200 g – wyprodukowane w dniu 7 października 2009 roku, wielkości partii 600 kg – numer partii 07.11.168 do Hipermarketu (...) w K., które zawierało 11,2 % tłuszczu obcego,

7. Masło (...) 100% Oryginalne 200 g – wyprodukowane w dniu 8 października 2009 roku, wielkości partii 360 kg- numer partii 12.11.101, do (...) Spółka z o.o. Centrum Handlowe w K., które posiadało smak i zapach nieczysty, tłuszczowy,

8. Masło (...) 200 g- wyprodukowane w dniu 9 października 2009 roku, wielkość partii 600 kg - numer partii 10.11.103 do firmy (...) S.A. w R. na ul. (...) i do firmy (...) S.A. Oddział (...) w L. na ul. (...), które zawierało 62,51 % tłuszczu obcego, wyższą zawartość wody,

tj. o przestępstwo z art. 97 ust. 1 Ustawy z dnia 25 października 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2006 r. Nr 171, poz. 1225 ze zm.) w zw. z art. 12 kk

Sąd Rejonowy w Grudziądzu wyrokiem z dnia 19 grudnia 2013 roku (sygn. akt II K 1438/10):

1. uznał oskarżonego **Z. S.** za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu, tj. występku z art. 97 ust. 1 ustawy z dnia z dnia 25 sierpnia 2006 r.

o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2006 r. Nr 171, poz. 1225 ze zm.)

w zw. z art. 12 kk z tym ustaleniem, że z opisu czynu wyeliminował punkt 7, dotyczący wyprodukowania masła E. w dniu 8 października 2009 r. i za to na mocy art. 97 ust. 1 cyt. ustawy w zw. z art. 33§1 i 3 kk wymierzył mu karę grzywny w wysokości 100 stawek dziennych grzywny, przyjmując wysokość jednej stawki za równoważną kwocie 50 złotych,

2. uznał oskarżoną **L. L.** za winną popełnienia zarzucanego jej czynu,

tj. występku z art. 97 ust. 1 ustawy z dnia z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2006 r. Nr 171, poz. 1225 ze zm.) w zw. z art. 12 kk, z tym ustaleniem, że z opisu czynu wyeliminował punkt 7, dotyczący wyprodukowania masła E.

w dniu 8 października 2009 r. i za to na mocy art. 97 ust. 1 cyt. ustawy w zw.

z art. 33§1 i 3 kk wymierzył jej karę grzywny w wysokości 100 stawek dziennych, przyjmując wysokość jednej stawki za równoważną kwocie 40 złotych,

3. zasądził na rzecz Skarbu Państwa od oskarżonego Z. S. kwotę

500 złotych, a od oskarżonej L. L. kwotę 400 złotych tytułem opłaty sądowej oraz obciążył oboje oskarżonych wydatkami poniesionymi w toku postępowania w kwotach po 1.899,45 złotych.

Od powyższego wyrok **apelację wniósł obrońca oskarżonych**, zaskarżając wyrok w całości i podnosząc zarzuty:

1. błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku poprzez:

a) przyjęcie, że oskarżeni - jako pracownicy zakładu produkcyjnego zatrudnieni na stanowiskach kierowniczych - podjęli działania polegające na produkcji i wprowadzeniu do obrotu zafałszowanego środka spożywczego, pomimo że żaden dowód nie potwierdził tej tezy,

b) przyjęcie, że oskarżeni dopuścili się zarzucanych im czynów umyślnie w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, pomimo że żaden dowód tego nie potwierdza a opinia biegłego wskazuje na możliwości źródła błędu co do składu masła poza zakładem oraz w zakładzie,

c) przyjęcie, że środki spożywcze, których produkcję oskarżonym się zarzuca były zafałszowane (ze względu na procentową zawartość tłuszczu roślinnego), mimo że takie ustalenie wymaga opinii biegłego, która nie została przeprowadzona,

d) przyjęcie, że laboratorium zakładowe mogło wykryć wady środka spożywczego polegające na zawartość tłuszczu innego niż mleczny, pomimo że z materiału dowodowego wynika, że laboratorium zakładowe nie posiadało specjalistycznego sprzętu – chromatografu umożliwiającego badanie tego rodzaju i ilości tłuszczu,

e) przyjęcie, że nie mogło dojść do dostawy wadliwej śmietanki do zakładu produkcyjnego, pomimo że ani dostawcy śmietanki ani zakład produkcyjny nie dysponowali specjalistycznym sprzętem do badania rodzaju tłuszczu, tj. śmietanka nie była badana na etapie jej dostawy, część pracowników dostawców śmietanki stwierdziła, że nie były prowadzone badania śmietanki a jej transporty nie były zabezpieczone, a poza tym nie wszyscy dostawcy śmietanki zostali ustalen i przesłuchani,

f) przyjęcie w sposób dorozumiany i wbrew opinii biegłego, że w trakcie 24-godzinnej produkcji dużej ilości produktów pracownicy zakładu nie mogli popełnić błędu np. na etapie czyszczenia linii produkcyjnej lub przy doborze papieru do pakowania masła,

g) przyjęcie, że gdyby pracownicy popełnili błąd, to zostałby ujawniony lub że pracownicy laboratorium zakładowego działali w sposób nieprawidłowy, pomimo że nie było możliwości ujawnienia inkryminowanych wad produktów w zakładzie gdyż zakład nie dysponował specjalistycznym sprzętem, szeregowi pracownicy mogli popełnić błąd,

h) przyjęcie, że oskarżeni produkowali i wprowadzali do obrotu zafałszowany środek spożywczy oraz że działali z chęci osiągnięcia korzyści majątkowej, mimo że z materiału sprawy wynika, że oskarżeni są jedynie etatowymi pracownikami sprawującymi ogólny nadzór nad produkcją przez 8 godzin dziennie,

2. obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść wyroku tj.:

- naruszenie art. 2 § 2 kpk, art. 4 kpk, art. 5 § 1 i 2 kpk w zw. z art. 42 ust. 3 Konstytucji RP oraz art. 6 ust. 2 i 3 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności poprzez rozstrzygnięcie nie dających się usunąć wątpliwości na niekorzyść oskarżonych i jednocześnie pominięcie okoliczności korzystnych dla oskarżonych, a nadto poprzez przyjęcie umyślności działania oskarżonych na zasadzie nieprawidłowego procesu poszlakowego,

- naruszenie art. 193 § 1 kpk poprzez nieprzeprowadzenie dowodu z opinii biegłego na okoliczność wymagającą wiadomości specjalnych, tj. określenia rodzaju i ilości tłuszczu w maśle,

- naruszenie art. 7 kpk poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów poprzez przyjęcie nieuprawnionych logicznie wniosków i pominięcie wątpliwości lub okoliczności korzystnych dla oskarżonych, dokonywanie ustaleń w sposób sprzeczny z zasadami logiki i doświadczenia życiowego oraz błędną ocenę wiarygodności zeznań świadków,

- naruszenie art. 424 § 1 pkt 1 i 2 kpk poprzez brak wskazania dowodów, na których sąd się oparł ustalając określone fakty; zbiorcze zestawienie dowodów; pominięcie dowodów przeciwnych oraz brak wyjaśnienia dlaczego nie uznano dowodów przeciwnych; brak spójności w zakresie akceptacji opinii biegłego i brak uzasadnienia w zakresie wykazania strony podmiotowej w postaci umyślności czynu zarzucanego oskarżonym,

- naruszenie art. 332 § 1 pkt 2 kpk, art. 332 § 3 kpk i art. 337 § 1 kpk w zw. z art. 6 kpk oraz art. 6 ust. 3 lit a), b) in fine oraz c) Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności poprzez zaakceptowanie wadliwego aktu oskarżenia, który nie zawierał opisów zarzucanych oskarżonym czynów przy jednoczesnym braku uzasadnienia, co naruszyło prawo oskarżonych do obrony materialnej i formalnej,

- naruszenia art. 14 § 1 kpk, art. 331 § 1 kpk i art. 337 § 1 kpk w zw. z art. 6 kpk i art. 14 ustawy o Policji poprzez prowadzenie postępowania mimo braku skargi uprawnionego oskarżyciela,

3. obrazę przepisów prawa materialnego poprzez błędną wykładnię art. 97 ust. 1 stawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia, albowiem przepis ten konstytuuje typ przestępstwa indywidualnego właściwego, który może popełnić tylko podmiot działający na rynku spożywczym, odpowiedzialny w ramach przedsiębiorstwa za produkcję i wprowadzenie do obrotu środków spożywczych zafałszowanych, podczas gdy sąd meriti przyjął, że jest to przestępstwo powszechne, a poza tym błędnie uznał, że oskarżeni zajmowali się w M. produkcją i wprowadzaniem środków spożywczych do obrotu.

Mając na uwadze powyższe zarzuty obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonych od popełnienia zarzuconych im czynów, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Niezależnie od zarzutów apelacji, sąd odwoławczy zdecydował o uchyleniu zaskarżonego wyroku i przekazaniu sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Z uwagi na istotne braki postępowania dowodowego a także wady w zakresie materialno-karnej oceny zachowania oskarżonych, które niewątpliwie zaważyły na rozstrzygnięciu o winie oskarżonych, zaskarżony wyrok nie mógł się ostać.

Odnosząc się wpieryw do zarzutów apelacji, które mimo uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, już na obecnym etapie postępowania wymagają przesądzenia, należy zważyć, że nie ma racji skarżący, kiedy usiłuje przekonać, że postępowanie było prowadzone mimo braku skargi uprawnionego oskarżyciela, a poza tym, że akt oskarżenia był wadliwy z uwagi na brak zawarcia w jego treści opisów zarzuconych oskarżonym czynów oraz brak uzasadnienia. Zastrzeżenia skarżącego nie są zasadne, bowiem skargę wniósł uprawniony oskarżyciel, została ona prawidłowo skonstruowana i skutecznie wniesiona do sądu w trybie przewidzianym przez przepisy Kodeksu postępowania karnego. Wbrew temu co twierdzi skarżący, akt oskarżenia zawiera opisy zarzuconych oskarżonym czynów, które oddają istotę zarzutów postawionych oskarżonym oraz przytacza ich kwalifikację prawną. Brak uzasadnienia aktu oskarżenia, na co powołuje się obrońca, nie stanowi uchybienia przepisom postępowania, bowiem w niniejszej sprawie skarga została sporządzona przez organ Policji a przepis art. 332 § 3 kpk wprost dopuszcza sytuację, w której akt oskarżenia sporządzony przez Policję może nie zawierać uzasadnienia. Akt oskarżenia w niniejszej sprawie został zatwierdzony przez prokuratora zgodnie z procedurą określoną w art. 331 § 1 kpk i wniesiony przez niego do sądu; odpada więc także zarzut wniesienia skargi przez nieuprawnionego oskarżyciela.

W tym kontekście nie sposób też dopatrzeć się naruszenia zapisów art. 6 ust. 3 lit a), b) i c) Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (dalej: Konwencja). Oskarżeni otrzymali szczegółową informację, w języku dla nich zrozumiałym, o istocie i przyczynie skierowanego przeciw nim oskarżenia w formule przewidzianej w Kodeksie postępowania karnego, co czyni zadość postulatowi określonymu w art. 6 ust. 3 a) w/w Konwencji. Poza tym należy zwrócić uwagę, że oskarżeni brali czynny udział w postępowaniu przygotowawczym (zdawali sobie sprawę, że dochodzenie prowadzone jest w sprawie „zafałszowanego” masła wyprodukowanego w zakładzie, w którym pracowali) a niezwłocznie po przedstawieniu im zarzutów (k. 445-446 w odniesieniu do Z. S. i k. 452-453 w odniesieniu do L. L.) zostali przesłuchani (i to dwukrotnie) w charakterze podejrzanych i zostali pouczeni o ich prawach i obowiązkach. Oskarżeni mieli dostęp do akt postępowania i zgromadzonych dowodów, więc podstawa oskarżenia nie mogła być dla nich zaskoczeniem ani tajemnicą; zresztą po przedstawieniu zarzutów i pierwszym przesłuchaniu w charakterze podejrzanych oskarżeni wnieśli o udzielenie im terminu na zapoznanie się z aktami domagając się wyznaczenia im kolejnego terminu przesłuchania i żądanie to zostało uwzględnione. Oskarżeni zostali zawiadomieni o przesłaniu aktu oskarżenia do sądu. Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności (i tryb procedowania zgodny z obowiązującymi przepisami kodeksu postępowania karnego), nie ma podstaw do twierdzenia, że w toku postępowania przygotowawczego prawo oskarżonych do obrony w jakiś sposób ucierpiało bądź że możliwość jego realizacji została ograniczona. Nie ma więc mowy o naruszeniu art. 6 ust 3 b) Konwencji traktującego o tym, że oskarżony ma prawo do „posiadania odpowiedniego czasu i możliwości do przygotowania obrony”. Poza tym należy pamiętać, że prawo do obrony oskarżeni mieli zagwarantowane także w postępowaniu sądowym i dysponowali warunkami, by przygotować

obronę w rozumieniu analizowanego zapisu Konwencji. Powyższe okoliczności jak też fakt, że w postępowaniu przygotowawczym oskarżeni ustanowili obrońcę (k. 465, 466), który ich reprezentował w postępowaniu sądowym, nie pozwala na uwzględnienie twierdzeń obrońcy o naruszeniu prawa oskarżonych zagwarantowanego im w art. 6 ust. 3 c) Konwencji, a więc prawa bronięcia się osobiście lub przez ustanowionego obrońcę lub do korzystania z pomocy obrońcy z urzędu. Oskarżeni bez przeszkód realizowali prawo do obrony w kształcie przewidzianym w obowiązującej polskiej procedurze karnej za pomocą obrońcy z wyboru.

W zakresie natomiast merytorycznych zarzutów dotyczących trafności rozstrzygnięcia sądu meriti, to należy wskazać, że pozbawione słuszności są sugestie obrońcy, według których oskarżeni nie należą do kręgu podmiotów zdolnych do ponoszenia odpowiedzialności z art. 97 ust. 1 ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia (dalej: ustawa o bezp. żywności) z uwagi na fakt, że występki ten ma charakter przestępstwa indywidualnego właściwego. Zgodzić się należy z obrońcą jedynie o tyle, o ile wskazuje, że nie każdy podmiot uczestniczący w procesie produkcji środka spożywczego i zaangażowany w jego wprowadzanie do obrotu popełni występki z w/w przepisu. Znamiona charakteryzujące czynności wykonawcze z art. 97 ust. 1 ustawy o bezp. żywności zostały dookreślone poprzez sprecyzowanie, że czyn z w/w przepisu może popełnić tylko osoba, która produkuje lub wprowadza do obrotu środek spożywczy zepsuty lub zafałszowany. Powyższe „ograniczenie” zakresu podmiotowego oznacza jednak jedynie tylko tyle, że odpowiadać z analizowanego przepisu nie będzie każdy, kto miał jakąkolwiek styczność z produktem żywnościowym zepsutym czy zafałszowanym, ale jednak każdy, kto produkuje lub wprowadza do obrotu środek spożywczy zepsuty lub zafałszowany. Nie budzi wątpliwości, że podmiot sprawczy czynu z art. 97 ust. 1 ustawy o bezp. żywności został scharakteryzowany za pomocą określenia strony przedmiotowej. Oskarżony Z. S. pełnił w zakładzie (...) funkcję głównego technologa i był osobą odpowiedzialną za kontrolę poprawności przebiegu produkcji z uwzględnieniem jakości produktu końcowego oraz kontrolę ich zgodności z przyjętymi normami technologicznymi, zaś oskarżona L. L. była zatrudniona na stanowisku kierownika produkcji i była odpowiedzialna za przebieg procesów produkcyjnych wszystkich działów. Pełniąc takie funkcje oskarżeni nie byli „szeregowymi” pracownikami, lecz niewątpliwie należeli do kręgu podmiotów ponoszących odpowiedzialność z art. 97 ust. 1 ustawy o bezp. żywności; odpowiadali wszak - z racji powierzenia im określonych obowiązków pracowniczych w ramach przedsiębiorstwa (...) - za organizację i prawidłowość produkcji oraz za jakość wprowadzanych do obrotu środków spożywczych.

Co się zaś tyczy dalszych zarzutów sformułowanych w apelacji obrońcy, to należy otwarcie przyznać, że wobec uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania ich analiza na obecnym etapie postępowania stała się przedwczesna. Niewątpliwie jednak sąd rozpoznający powtórnie sprawę winien mieć na względzie zastrzeżenia jakie zgłasza obrońca odnośnie do prawidłowości ocen i wniosków sądu orzekającego stanowiących podstawę rozstrzygnięcia o odpowiedzialności oskarżonych.

Jeśli chodzi o powody uchylenia, to sąd odwoławczy zdecydował się uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, bowiem z urzędu dostrzegł istotne uchybienia w zakresie postępowania dowodowego, które miały wpływ na prawidłowość wyrokowania w sprawie.

Rzecz w tym, że Sąd Rejonowy przypisując oskarżonym popełnienie zarzuconych im czynów wyczerpujących znamiona występku z art. 97 ust. 1 ustawy o bezp. żywności nie wykazał się dostateczną starannością przy analizowaniu materiału sprawy. Jego błąd tkwił w tym, że zlekceważył, iż wyraźną przeciwwagą dla niekorzystnej dla oskarżonych opinii biegłego R. R. oraz dokumentacji sporządzonej przez Laboratorium w O., będących podstawą ustaleń faktycznych, stanowią „opinie” sporządzone na zlecenie M. przez (...) oraz Instytut (...), Laboratorium (...) w W., które zostały załączone do akt sprawy, a z których wynika, że w badanych próbkach masła znajdował się właściwy (deklarowany przez producenta) poziom tłuszczu mlecznego a skład kwasów tłuszczowych analizowanych próbek odpowiada składowi kwasów tłuszczowych tłuszczu mleka. Co do tych ostatnich dowodów sąd I instancji się nie wypowiedział, przemilczając ich wymowę. Rzetelność postępowania sądowego wymaga jednak skonfrontowania powyższych przeciwnych sobie dowodów, gdyż dopiero wszechstronna, wnikliwa i uwzględniająca wszystkie (bez ich selektywnego pomijania) okoliczności i dowody analiza pozwoli poczynić nie budzące wątpliwości ustalenia w przedmiocie zachowania oskarżonych opisanych w postawionych im zarzutach. Rozstrzygnięcie sprawy zgodnie ze standardami oceny dowodów wymagało odniesienia się nie tylko do dowodów obciążających oskarżonych, ale

i dowodów podważających hipotezę przyjętą przez oskarżyciela na etapie wnoszenia aktu oskarżenia, a do takich należą sprawozdania z badań przeprowadzonych przez powyżej wspomniane(...) czy Instytut z W.. Konfrontując jednoznaczne stanowiska wynikające z przeciwstawnych dowodów (z jednej strony opinii biegłego R. R. oraz dokumentacji Laboratorium w O., a z drugiej wyników badań przeprowadzonych przez (...)oraz Instytut (...) w W.) należało będzie podjąć próbę ustalenia, z czego wynikają tak diametralne różnice we wnioskach odnośnie do zawartości tłuszczu mlecznego w badanych próbkach masła i czy przedmiotem badania przez w/w podmioty były tożsame czy też inne próbki masła.

Za uchycieniem zaskarżonego wyroku przemawiała jeszcze jedna kluczowa okoliczność, mianowicie zdecydowanie przedwczesna materialno-karna ocena zachowania oskarżonych. Sąd Rejonowy przyjął - w ślad za propozycją aktu oskarżenia - że każdy z oskarżonych wyczerpał znamiona występku z art. 97 ust. 1 ustawy o bezp. żywności - gdy tymczasem na taką ocenę nie pozwalał dotychczas zgromadzony materiał dowodowy. Błąd sądu meriti w tym zakresie wynikał z niedokładnego zapoznania się z brzmieniem w/w przepisu, co z kolei doprowadziło do niestaranego odczytania jakie znamiona sprawca musi wypełnić, by przypisać mu popełnienie tego czynu. Sądowi Rejonowemu uszło uwadze, że by przypisać danemu podmiotowi popełnienie czynu z art. 97 ust. 1 ustawy o bezp. żywności w zakresie tyjącym się środka spożywczego zafałszowanego, nie jest wystarczające samo przesądzenie, że podmiot ten wyprodukował lub wprowadził do obrotu taki środek spożywczy, lecz konieczne jest jeszcze ustalenie, że działania podjęte celem zafałszowania środka wpłynęły na bezpieczeństwo tego środka. Sąd Rejonowy kompletując znamiona występku z art. 97 ust. 1 ustawy o bezp. żywności ograniczył się do analizy zapisu w/w przepisu. Tymczasem dla jego poprawnego zinterpretowania i ustalenia strony czasownikowej określonego nim czynu niezbędne jest sięgnięcie do art. 3 ust. 1 pkt 45 ustawy o bezp. żywności, który zawiera definicję środka spożywczego zafałszowanego. I tak środek spożywczy zafałszowany oznacza „środek spożywczy, którego skład lub inne właściwości zostały zmienione, a konsument nie został o tym właściwie poinformowany, lub środek spożywczy, w którym zostały wprowadzone zmiany mające na celu ukrycie jego rzeczywistego składu lub innych właściwości. Środek spożywczy jest środkiem spożywczym zafałszowanym, w szczególności jeżeli:

- a) dodano do niego substancje zmieniające jego skład lub obniżające jego wartość odżywczą;
- b) odjęto składnik lub zmniejszono zawartość jednego lub kilku składników decydujących o wartości odżywczej lub innej właściwości środka spożywczego;
- c) dokonano zabiegów, które ukryły jego rzeczywisty skład lub nadały mu wygląd środka spożywczego o należytej jakości;
- d) niezgodnie z prawdą podano jego nazwę, skład, datę lub miejsce produkcji, termin przydatności do spożycia lub datę minimalnej trwałości albo w inny sposób nieprawidłowo go oznakowano - wpływając przez te działania na bezpieczeństwo środka spożywczego”.

Powyzsza definicja składa się z dwóch części: ogólnej części opisowej wyjaśniającej na czym polega istota „żywności zafałszowanej” oraz części szczegółowej, w której wskazane zostały przykłady „działań fałszujących”. Należy jednak pamiętać, że zgodnie z zastrzeżeniem poczynionym in fine analizowanego przepisu, celowo i świadomie podjęte „działania fałszujące” mogą kwalifikować dany produkt jako zafałszowany wyłącznie pod warunkiem, że wpływają one na bezpieczeństwo środka spożywczego. Taka redakcja analizowanego przepisu oznacza, że nie każde wyprodukowanie lub wprowadzenie do obrotu zafałszowanego środka spożywczego będzie penalizowane. Sankcją z art. 97 ust. 1 ustawy o bezp. żywności objęte jest wyłącznie wyprodukowanie lub wprowadzenie do obrotu zafałszowanego produktu żywnościowego, którego „fałszywość” będzie miała wpływ na jego bezpieczeństwo dla konsumenta. Sąd Rejonowy nie dostrzegając, w czym tkwi istota czynu z art. 97 ust. 1 ustawy o bezp. żywności, nie przeprowadził postępowania dowodowego w tym kierunku, co w obecnym stanie dowodowym deprecjonuje jego stanowisko zajęte w zaskarżonym wyrok.

W związku z powyższymi uwagami, które zobrazowały jak istotnego uchybienia dopuścił się sąd meriti rozstrzygając o winie oskarżonych, nie sposób było inaczej postąpić jak uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę sądowi I

instancji do ponownego rozpoznania. W celu zbadania, czy produkt spożywczy pod postacią masła wyprodukowany przez przedsiębiorstwo (...) był zafałszowany w rozumieniu art. 97 ust. 1 ustawy o bezp. żywności w zw. z art. 3 ust. 1 pkt 45 tej ustawy, należy przeprowadzić dowód z opinii biegłego, który winien się wypowiedzieć odnośnie do standardów bezpieczeństwa produktu spożywczego pod postacią masła, a nadto, czy odstępstwo od norm w zakresie składu masła (rzecz jasna chodzi o odstępstwa opisane w zarzutach aktu oskarżenia) mogło wpłynąć na bezpieczeństwo tego produktu.

Na marginesie należy zauważyć, że powyższa czynność dowodowa uczyni nadto zadość postulatowi zgłoszonemu przez obrońcę, który domagał się przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego na okoliczność ustalenia, czy masło stanowiące przedmiot zarzutów postawionych oskarżonym stanowiło zafałszowany produkt spożywczy w znaczeniu ustawy o bezp. żywności.